

Lähipoliisitoiminnan strategia

Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010

1 / 2010

<p>Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Poliisiylitarkastaja Tapani Tiilikainen, puheenjohtaja, Poliisihallitus Ylitarkastaja Jukka Hertell, Poliisihallitus Ylikomisario Veli Hukkanen, Helsingin poliisilaitos Poliisitarkastaja Ari Järvenpää, Poliisihallitus Komisario Kimmo Kulmala, Varsinais-Suomen poliisilaitos Poliisitarkastaja Petri Marjamaa, Poliisihallitus Poliisiylitarkastaja Jyrki Pelkonen, Poliisihallitus Komisario Harri-Pekka Pohjolainen, Pohjois-Savon poliisilaitos Dosentti Sirpa Virta, Tampereen yliopisto Poliisiylitarkastaja Matti Vuorinen, Poliisihallitus Ylikonstaapeli Matti Koski, Keski-Uudenmaan poliisilaitos, sihteeri</p>	<p>Julkaisun laji Työryhmän loppuraportti</p> <hr/> <p>Toimeksiantaja Poliisihallitus</p> <hr/> <p>Toimielimen asettamispäivä 6.5.2010</p>
<p>Julkaisun nimi (myös ruotsinkielisenä) Lähipoliisitoiminnan strategia. Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010</p>	
<p>Julkaisun osat</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Lähipoliisistrategian päivityksen tavoitteena on saattaa ajan tasalle lähipoliisitoiminnan linjaukset ja tavoitteet. Strategiassa korostetaan poikkihallinnollisen yhteistyön merkitystä. Lähipoliisityö on poliisin perustehtävien hoitamista kaikilla toimintatasoilla ja sektoreilla kansalaisläheisesti, tehokkaasti ja laadukkaasti. Strategian tavoitteiden saavuttaminen vaatii yhteistä työnäkyä koko organisaatiossa.</p> <p>Sisäasiainministeriön tulevaisuuskuva 2020, Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012 - 2015 ja Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2011 - 2015 ohjaavat poliisitoimintaa osaltaan siihen suuntaan, että yksinomaan perinteisellä näkyvällä valvonnalla ja ennalta estävällä työllä ei saavuteta niitä tavoitteita, mitä edellä mainitut suunnitelmat edellyttävät. Poliisilaitosten uudet toimintaympäristöt, sisäinen ja ulkoinen muuttoliike, syrjäytymisen lisääntyminen sekä väestön ikääntyminen tulevat muokkaamaan myös poliisin toimintaa lähitulevaisuudessa. Rikostorjunnan ja lupahallinnon toimenpiteillä ja päätöksillä yhtäläillä tulee tuottaa arjen turvaa ja vaikuttaa kansalaisten turvallisuuden tunteeseen.</p> <p>Lähipoliisitoiminnan strategiset linjaukset suuntaavat lähipoliisityötä syrjäytymisen ennalta ehkäisyyn, toimintaympäristön jatkuvaan seurantaan, ennalta estävään turvallisuustyöhön, palveluverkon palvelukyvyyn varmistamiseen ja sähköisen asiain ja sosiaalisen median käytön lisäämiseen. Poliisin tulee olla tiiviisti mukana paikallisessa turvallisuussuunnittelussa. Turvallisuussuunnitelmien jalkauttaminen edellyttää tiivistä vuorovaikutusta, osallistumista ja kumppanuutta viranomaisten ja kansalaisten välillä.</p> <p>Keinoina tavoitteiden saavuttamiseksi nähdään johdon tuki, tiivis kytkeä tulosohjaukseen, paikallinen turvallisuusyhteistyö, tietojohtoinen poliisitoiminta, kontaktien varmistaminen kansalaisyhteisöön, sosiaalisen median hyväksi käyttö, oman toiminnan kehittäminen koulutuksella ja tutkimuksella, kansalaisten osallistaminen sekä hyvien käytäntöjen hakeminen ja hyväksikäyttö.</p> <p>Lähipoliisistrategian toimeenpano edellyttää toimeenpanosuunnitelmaa, joka sisältää konkreettisia toimenpide-esityksiä. Toimenpide-esityksien tavoitteena on tasa-arvoistaa, tasalaatuaista ja yhdenmukaistaa lähipoliisitoimintaa. Myös seurantaan ja arviointiin kiinnitetään tulevaisuudessa erityistä huomiota kehittämällä ja luomalla mittareita.</p>	

Avainsanat (asiasanat)

poliisi, turvallisuus, yhteistyö, strategiat, ennalta ehkäisy

Sarjan nimi ja numero

Lähipoliisitoiminnan strategia. Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010

ISSN

1798-7121

ISBN (nid.)

978-952-491-514-4

ISBN (pdf)

958-952-491-515-1

Kokonaissivumäärä

17

Kieli

Suomi

Luottamuksellisuus

Julkinen

Julkaisija

Poliisihallitus

<p>Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Polisöverinspektör Tapani Tiilikainen, ordförande, Polisstyrelsen Överinspektör Jukka Hertell, Polisstyrelsen Överkommissarie Veli Hukkanen, polisinrättningen i Helsingfors Polisinspektör Ari Järvenpää, Polisstyrelsen Kommissarie Kimmo Kulmala, polisinrättningen i Egentliga Finland Polisinspektör Petri Marjamaa, Polisstyrelsen Polisöverinspektör Jyrki Pelkonen, Polisstyrelsen Kommissarie Harri-Pekka Pohjolainen, polisinrättningen i Norra Savolax Docent Sirpa Virta, Tammerfors universitet Polisöverinspektör Matti Vuorinen, Polisstyrelsen Överkonstapel Matti Koski, polisinrättningen i Mellersta Nyland, sekreterare</p>	<p>Typ av publikationen Slutrapport av arbetsgruppen</p> <hr/> <p>Uppdragsgivare Polisstyrelsen</p> <hr/> <p>Datum för tillsättandet av organet 6.5.2010</p>
<p>Publikation (även den finska titeln) Strategi för närpolisverksamheten (Lähipoliisitoiminnan strategia)</p>	
<p>Publikationens delar</p>	
<p>Referat</p> <p>Syftet med uppdateringen av närpolisstrategin är att uppdatera riktlinjerna och målsättningarna för närpolisverksamheten. Strategin understryker vikten av tväradministrativt samarbete. Närpolisarbete innebär skötsel av polisens grundläggande uppgifter på alla verksamhetsnivåer och inom alla sektorer på ett medborgarnära, effektivt och högklassigt sätt. För att målen i strategin ska uppnås krävs det att hela organisationen har en samsyn på arbetet.</p> <p>Inrikesministeriets framtidsöversikt 2020, verksamhets- och ekonomiplanen för inrikesministeriets förvaltningsområde 2012–2015 och verksamhets- och ekonomiplanen för polisen 2011–2015 styr polisens verksamhet i en riktning där målen i de nämnda planerna inte uppnås enbart genom traditionell synlig övervakning och förebyggande arbete. Polisinrättningarnas nya verksamhetsförutsättningar, den interna och externa migrationen, den ökade marginaliseringen och den åldrande befolkningen kommer att påverka också polisens verksamhet i den närmaste framtiden. Trygghet i vardagen och trygghetskänsla för medborgarna bör skapas både genom åtgärder och beslut inom brottsbekämpningen och tillståndsförvaltningen.</p> <p>De strategiska riktlinjerna för närpolisverksamheten inriktar närpolisarbetet på att förebygga utslagning, kontinuerlig uppföljning av verksamhetsmiljön, förebyggande säkerhetsarbete, att säkerställa serviceförmågan i servicenätet och att öka användningen av elektroniska ärendehanteringstjänster och sociala medier. Polisen bör medverka aktivt i den lokala säkerhetsplaneringen. En förankring av säkerhetsplanerna förutsätter nära växelverkan, aktivt deltagande och samverkan mellan myndigheter och medborgare.</p> <p>Medel för att uppnå målen är bl.a. stöd av ledningen, en nära koppling till resultatstyrningen, lokalt säkerhetssamarbete och informationsledd polisverksamhet samt att säkerställa kontakten till medborgarna, utnyttja sociala medier, delaktiggöra medborgarna och ta fram och utnyttja god praxis.</p> <p>Genomförandet av strategin förutsätter en plan med förslag till konkreta åtgärder. Syftet med åtgärdsförslagen är att öka jämlikheten inom närpolisverksamheten och göra den mer enhetlig. I framtiden ägnas även särskild uppmärksamhet åt uppföljning och utvärdering genom att skapa och utveckla mätare.</p>	

Nyckelord

polisen, säkerhet, samarbete, strategier, förebyggande

Seriens namn och nummer

Lähipoliisitoiminnan strategia. Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010

ISSN

1798-7121

ISBN (inb.)

978-952-491-514-4

ISBN (pdf)

958-952-491-515-1

Sidoantal

17

Språk

finska

Sekretessgrad

offentlig

Distribution

Polisstyrelsen

Sisällys

Sisällys	1
1 Lähipoliisityöryhmän toimeksianto	2
2 Lähipoliisitoiminta on poliisin perustehtävä	3
3 Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön toimintaympäristö ja siitä esille nousevia haasteita	4
4 Lähipoliisitoiminnan strategiset linjaukset	7
5 Keinoja strategian tavoitteiden saavuttamiseksi	9
5.1 Poliisihallituksen tuki	9
5.2 Tiivis kytkentä tulosohtaukseen - mm. valtakunnalliset lähipoliisitoiminnan teemat	9
5.3 Selkeä liityntä paikalliseen ja alueelliseen turvallisuusyhteistyöhön ...	9
5.4 Tietojohtoinen poliisitoiminta	10
5.5 Poliisin kontaktipuhelin	10
5.6 Sosiaalisen median käyttöönotto	11
5.7 Koulutus ja tutkimus	11
5.8 Kansalaisten tuki ja osallisuus	12
5.9 Ulkomaisten toimintamallien hyödyntäminen	12
6 Strategian toimeenpanon seuranta ja lähipoliisitoiminnan sekä turvallisuusyhteistyön arviointi	15
7 Kirjallisuus ja muut lähteet	16
8 Liite	17

1 Lähipoliisityöryhmän toimeksianto

Poliisihallitus asetti 6.5.2010 uuden lähipoliisityöryhmän, jonka työn tavoitteena on lähipoliisitoiminnan seuranta ja kehittäminen sen kaikilla osa-alueilla. Työryhmä valmistelee lisäksi lähipoliisitoimintaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä sekä suorittaa Poliisihallituksen muita sille osoittamia toimeksiantoja.

Työryhmää täydennettiin 29.6.2010 päivitystyötä varten rikostorjunnan ja lupahallinnon edustajalla. Myös Poliisihallituksen sisäisen turvallisuuden asiantuntija on osallistunut työryhmätyöhön, kutsuttuna pysyvänä asiantuntijana.

Työryhmän ensimmäinen tehtävä on saattaa ajan tasalle lähipoliisitoiminnan strategia, joka perustuu vuonna 2007 julkaistuihin, Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet -mietintöön.

Työryhmä kokoontui strategian päivittämistä varten kuusi kertaa. Lisäksi Lähipoliisiseminaarissa 30.-31.8.2010 työstettiin ryhmätöissä strategian sisältöä. Strategialuonnoksesta pyydettiin ja saatiin viisi lausuntoa.

2 Lähipoliisitoiminta on poliisin perustehtävä

Lähipoliisitoiminta on poliisin perustehtävän hoitamista kansalaisläheisesti, laadukkaasti ja tehokkaasti.

Lähipoliisitoiminnan tavoite on tuottaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta, vähentää ja ehkäistä rikollisuutta ja järjestyshäiriöitä ja siten myös säilyttää poliisikuva myönteisenä ja poliisiin kohdistuva luottamus korkealla tasolla.

Monissa länsimaissa lähipoliisitoiminta on poliisin perustehtävä ja eräissä maissa, kuten Belgiassa se mainitaan jopa poliisilainsäädännössä. Lähipoliisitoiminnan perusta löytyy myös Suomen poliisilain 1 §:stä. Lähipoliisitoiminnalla tarkoitetaan turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen tuottamista sekä rikollisuuden ja järjestyshäiriöiden ennalta ehkäisemistä. Yhteistyö ja vuorovaikutus muiden viranomaisten, kolmannen sektorin, yksityisen sektorin ja kansalaisten ja kansalaisryhmien kanssa on lähipoliisitoiminnan kulmakivi.

Meillä Suomessa lähipoliisitoiminta ymmärretään yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen sekä rikostorjuntaan liittyvänä ajattelu- ja toimintatapana, kuten myös toimenkuvaan mahdollisesti sisältyvänä asiantuntijatyönä (esim. koulupoliisi, nettipoliisi, nuorisopoliisi).

Yllä kuvatun määrittelyn mukaisesti lähipoliisi on aina poliisin panos turvallisuusyhteistyössä ja sen suunnittelemisessa. Sen lisäksi lähipoliisi on toiminta- ja ajattelutapa, jossa lähipoliisin keskeisiä elementtejä sovelletaan ”muussa poliisityössä”, so. poliisin perustyössä - joiltakin osin, joissakin tilanteissa jne. Poliisi toimii perustyössään silloin ”lähipoliisimaisesti”.

3 Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön toimintaympäristö ja siitä esille nousevia haasteita

Poliisin toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti yhteiskunnan kehittymisen mukana. Näitä muutoksia kuvataan Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa 2020 (Sisäasiainministeriön julkaisut 25/2010), Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2012-2015 ja Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2011 - 2015.

Sisäasiainministeriön tulevaisuuskatsauksessa kuvataan paikallispoliisin kannalta merkittäviä toimintaympäristön muutoksia seuraavasti:

Suomi kaupungistuu nopeasti. Kaupungistuminen alkoi 1960-luvulla. 2000-luvun lopulla kaupungistumisaste oli 66 %. Sen arvioidaan nousevan 80 %:iin vuoteen 2020 mennessä. Rikollisuus keskittyy kaupunkeihin, joissa on enemmän rikosentekomahdollisuuksia ja potentiaalisia rikosentekijöitä. Turvallisuuspalvelujen kysyntä kasvaa kasvukeskuksissa ja turvattomuuden tunne lisääntyy harvaan asutuilla alueilla turvallisuuspalvelujen keskittyessä taajamiin.

Ikääntyneiden suhteellinen osuus väestöstä kasvaa nopeasti. Harvaan asutuilla alueilla ikääntyneiden suhteellinen osuus väestöstä on korkea ja kasvaa edelleen. Erityisesti yksin asuvien ikääntyneiden määrä kasvaa, ja tämä on sekä sosiaalisen turvallisuuden, turvallisuuden tunteen että myös fyysisen turvallisuuden kannalta haasteellista.

Maahanmuutto Suomeen alkoi hitaasti kasvaa 1980-luvun lopulla ja kiihtyi 2000-luvulla. Maahanmuuttajaväestö on tulevaisuudessa Suomelle yhä tärkeämpi voimavara. Maahanmuuttajien mieltäminen voimavarana edellyttää tehokasta ja kattavaa kotouttamista. Maahanmuuttajien onnistunut kotoutuminen on ensiarvoisen tärkeää niin yksilön tulevaisuuden kannalta kuin laajemminkin yhteiskunnan kannalta.

Julkisen talous on murroksessa koko Euroopassa. Tulevat vuodet vaativat julkiselta hallinnolta sopeutumista nykyistä niukempiin resursseihin. Toimintojen priorisoinnin merkitys kasvaa, sillä resurssien niukkuudesta johtuen toimintaa ja resursseja joudutaan kohdentamaan kulloinkin tärkeinä pidetyille painoalueille. Julkisten palvelujen on säilytettävä käyttäjien hyväksyntä, sillä tämä on ainoa

keino säilyttää niiden oikeutus pidemmällä aikavälillä. Peruspalveluilla vaikutetaan siihen, miten yhteiskunnasta syrjäytyneiden määrä kehittyi.

Rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien ennalta ehkäisemisen merkitys kasvaa. Ennalta estävä toiminta edellyttää yhä enemmän sektorirajat ylittävää yhteistyötä. Ennalta ehkäisevä toiminta on keskeistä ihmisten turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan ja poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmat kuvaavat toimintaympäristöä ja sen muutoksia (ymmärrettävästi) jokseenkin yhdenmukaisesti ja seuraavasti:

Syrjäytymiskehityksen seurauksena yhteiskunnasta ulkopuolisiksi itsensä kokevien määrä voi lisääntyä ja aiheuttaa vakavia henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia ongelmia. Lähisuuhdeväkivalta ja nuorten häiriökäyttäytyminen ovat myös osin tämän kehityksen seurausta.

Poliisitoimen palvelujen kysyntään ja tarjontaan yleisesti tulee vaikuttamaan väestön ikärakenteen muutos ja maan sisäinen muuttoliike.

Harvaanasuttujen alueiden palveluverkon ylläpito ja turvaaminen asettavat suuria haasteita turvallisuusviranomaisten toiminnalle.

Maahanmuuttopolitiikassa tehdyt ratkaisut ja niiden seuraukset vaikuttavat merkittävästi poliisin tehtäviin ja lisäävät sen resurssitarpeita uusilla toiminta-alueilla, kuten laittoman maahantulon torjunta ja maasta poistaminen, turvapaikkatutkinta, maahanmuuttajien kotouttaminen ja rasismien torjunta.

Alkoholin käyttö on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä. Alkoholi on suurin yksittäinen tekijä väkivallan ja tapaturmien taustalla. Alkoholin käyttö yksityisillä paikoilla lisääntyy, mikä taas on omiaan nostamaan perhe- ja läheisväkivallan määrää.

Paikallispoliisin palvelukyvyyn ja -mahdollisuuksien kannalta merkittävää on myös:

Valtion sekä kuntakentän organisaatiomuutokset vaikuttavat paikallisten ja alueellisten toimijoiden turvallisuusyhteistyöhön. Paikallispoliisin organisaatiouudistus on kasvattanut toiminta-alueiden kokoa, mikä vaikeuttaa perinteisen aluevastuulla toteutettavan poliisitoiminnan tekemistä.

Kansainvälinen kehitys ja etenkin Euroopan Unionin yhteiset, sisäisen turvallisuuden ja poliisitoiminnan kehittämistä koskevat strategiat ja linjaukset, edellyttävät poliisitoiminnalta mukautumista ja joustavuutta.

Paikalliset ja alueelliset turvallisuussuunnitelmat ovat parhaillaan päivitettävänä - vain vajaassa kolmanneksessa kuntia on uusi päivitetty suunnitelma jo valmis.

Turvallisuusyhteistyöstä ja sen suunnittelemisesta vastaavat yhdessä kunnan johto, pelastusjohto ja poliisipäällikkö. Poliisin on syytä säilyttää keskeinen rooli ja ohjaava ote tässä työssä.

Yksityinen turva-ala ohitti 2000 -luvun viimeisinä vuosina volyymissa poliisitoimen resurssit, minkä vuoksi painopisteen siirtymä maksullisiin turvallisuuspalveluihin saattaa ennakoida palveluiden tarvitsijoiden eriarvoistumista varallisuusasemansa mukaan.

Kansalaiset ja viranomaiset ovat laajasti mukana internetissä. Sosiaaliseen elämään liittyvät sovellukset mahdollistavat aivan uudella tavalla kansalaisläheisyyden periaatteen toteutumisen.

Kansalaisten odotuksia poliisin palvelujen suhteen on selvitetty laajasti Suomi - Euroopan turvallisin maa -julkaisussa 2009. Kansalaiset pitävät poliisin palveluista tärkeimpinä hälytyspartion nopeaa saapumista ja rikosten nopeaa selvittämistä. Kansalaiset pitävät tärkeänä myös poliisin ennalta ehkäisevää toimintaa, partioiden hyvä näkyvyys on arvioitu kolmanneksi tärkeimmäksi poliisin palveluksi. Suurin muutos poliisin palvelujen tärkeyslistassa on tapahtunut poliisin internetpalvelujen osalta, joiden tärkeys on lisääntynyt muutamassa vuodessa merkittävästi.

Kaiken kaikkiaan yhteiskunnan sopeutuminen julkisen talouden alijäämään ja tähän liittyvä uhka ihmisten eriarvoisuuden lisääntymisestä ovat omiaan vaikuttamaan siihen, että poliisin tehtäväkenttä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä ei ole helpottumassa. Tässä tilanteessa lähipoliisitoiminta on poliisin tärkeimpiä strategisia linjauksia.

4 Lähipoliisitoiminnan strategiset linjaukset

Toimintaympäristön ennakoitu kehitys ja jo tapahtuneet muutokset, nostavat paikallisten poliisipalvelujen ja lähipoliisitoiminnan strategiaan valintoihin vaikuttaviksi ilmiöiksi ja kysymyksiksi seuraavat asiat:

- syriäytyminen, joka lisääntyessään vaikuttaa koko yhteiskunnan kehitykseen ja vaarantaa entistä useamman yksilön kehityksen
- kaupungistumiskehitys ja harva-alueiden laajentuminen ovat haasteita poliisin palveluille - kummassakin ympäristössä
- turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat ilmiöt (massarikokset, päihteiden käyttö ja häiriökäyttäytyminen erityisesti julkisilla paikoilla, väkivalta, vahingonteot, onnettomuudet ja epäsiisteys) säilyvät vuodesta toiseen määrältään ja merkitykseltään jokseenkin muuttumattomina. Poliisin perinteinen, reaktiivinen, keinovalikoima ei näytä tuovan toivottuja tuloksia; torjuntatyön painopisteen selkeä muuttaminen on välttämätöntä
- palvelukykyä vaarantavat muutokset poliisin palveluverkossa; edellytykset vuorovaikutukseen kansalaisten kanssa heikentyvät
- sähköisen asioinnin ja sosiaalisen median käyttöalan laajentuminen ja näiden mukanaan tuomat mahdollisuudet ja uhkat

Yllä mainitun perusteella näyttää paikallisessa poliisitoiminnassa (ja lähipoliisitoiminnassa) aiheelliselta:

- korostaa ennalta estävää toimintasisältöä selvästi suhteessa reaktiivisen työhön,
- ottaa käyttöön ja vahvistaa sen kannalta menestyksellisiä toimintamalleja sekä
- osoittaa painopisteen muutoksen toteuttamiseksi tähän työhön välttämätön työaika

Ennalta estäminen perustuu paikalliseen yhteistyöhön ja yhdessä koottuun analysoituun tietoon. Poliisin on sen vuoksi säilytettävä tuntemuksensa myös paikallisista toimintaympäristöistä ja liityttävä paikallisiin yhteistyörakenteisiin yhdessä siellä työskentelevien vastuullisten toimijoiden kanssa.

Kansalaisten tuki ja luottamus ovat poliisille keskeisen tärkeitä toimintaedellytyksiä. Nämä toimintaedellytykset voidaan parhaiten luoda vuorovaikutuksessa kansalaisten kanssa. Paikallinen toimintatapa ja yhteistyö varmistavat olosuhteiden, toimijoiden ja kansalaisten tuntemisen ja edellytykset ennalta estävän työn onnistumiselle.

Paikallisen ennalta estävän työn keskeinen yhteistyömalli on paikallinen turvallisuusyhteistyö ja sen suunnittelu. Lähtökohtaisesti on perusteltua kytkeä lähipoliisitoiminta selkeästi osaksi paikallista turvallisuustyötä. Lähipoliisi on poliisin panos paikallisessa turvallisuusyhteistyössä. Ennalta estävien tavoitteiden toteuttamiseen tarvitaan usein myös muuta työpanosta, minkä vuoksi on varmistettava koko peruspoliisityön kytkeminen näihin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Kytkentä varmistetaan johtamalla poliisin ennalta estävän työn tavoitteet ja toimenpiteet paikallisen turvallisuustyön tavoitteista. Kun näin tehdään, tietty osa peruspoliisityöstä noudattaa lähipoliisin toimintaperiaatteita ja tehdään lähipoliisimaisesti.

Edellä mainitussa tarkoituksessa turvallisuusyhteistyön tavoitteet kiinnitetään tulossuunnitteluun (**Toimenpide-esitys 1.**), jolloin ne poliisin osalta saavat konkreetista sisältöä ja toteutuvat kaikessa peruspoliisityössä.

Työryhmä perustelee näitä kannanottojaan seuraavasti:

- varmistetaan lähipoliisityön kytkentä paikalliseen turvallisuusyhteistyöhön, koska se on keskeinen,
- varmistetaan paikallinen näkökulma ohjaamaan ennalta estävää yhdessä tekemistä
- säilytetään kontakti kansalaisiin ja luodaan sille selvästi merkityksellistä sisältöä
- luodaan konkreettinen sisältö peruspoliisityön lähipoliisimaisuudelle
- hälvennetään hyödytön vastakkainasettelu lähipoliisityön ja ”muun” poliisityön välisestä suhteesta

5 Keinoja strategian tavoitteiden saavuttamiseksi

5.1 Poliisihallituksen tuki

Lähipoliisitoiminnasta ja turvallisuusyhteistyöstä toiminta-alueellaan vastaa poliisilaitos. Poliisihallitus vastaa lähipoliisitoiminnan strategisista linjauksista ja toiminnan kehittämisestä sekä ohjaa kentän toimintaa turvallisuusyhteistyön parantamiseksi. Poliisihallitus edistää myös omalla viestinnällään lähipoliisitoiminnalle ominaisten yhtenäisten toiminta-tapojen juurruttamista sekä jakaa poliisin yksiköille lähipoliisitoimintaa tukevaa materiaalia.

5.2 Tiivis kytkentä tulosohjaukseen - mm. valtakunnalliset lähipoliisitoiminnan teemat

Edellä kohdassa 4. kirjattuun toimenpide-esitykseen nro 1 liittyen työryhmä esittää, että vuosittain tulossuunnitteluprosessiin liittyen niin valvonta- ja hälytystoiminnan, rikostorjunnan kuin lupahallinnonkin osalta vahvistetaan lähipoliisityöryhmän valmistelusta valtakunnalliset poliisin lähipoliisitoiminnan teema-asiat, joiden toteuttamisesta sovitaan kaikkien poliisiyksiköiden kanssa tuloskeskustelun yhteydessä. **(Toimenpide-esitys 2.)**

5.3 Selkeä liityntä paikalliseen ja alueelliseen turvallisuusyhteistyöhön

Poliisin tulee säilyttää roolinsa paikallisessa turvallisuussuunnittelussa ja -yhteistyössä. Poliisin edustaja varmistaa yhteistyössä osaltaan ennalta estämisen näkökulman ja lähipoliisimaisen toiminta- ja ajattelutavan. Tämä varmistetaan sillä, että poliisin edustajana turvallisuussuunnitteluun osallistuu myös lähipoliisityöhön perehtynyt poliisimies **(Toimenpide-esitys 3.)**

5.4 Tietojohdoinen poliisitoiminta

Tieto on poliisin toiminnan suunnittelun, kohdentamisen ja seurannan työkalu. Tietojohdoinen poliisitoiminta tuottaa tietoa alueen ilmiöistä, ongelmista ja muista toiminnan maalikohteista. Tietojohdoisuus edellyttää tilannekuva, josta saadaan toiminnan suuntaamiseksi tietoa kolmessa ajallisessa tilannekuva-
ulottuvuudessa.

- **Ennakoivaan tilannekuvaan** kerätään toimintaympäristön heikkoja signaaleja ja tiedustelutietoa, jonka analysoinnin perusteella voidaan ennakoita ja ennakoita ehkäistä orastavia ilmiöitä.
- **On line -tilannekuvatieto** antaa valmiudet nopeaan reagointiin ja varhaiseen puuttumiseen sekä akuuteissa, odotettavissa olevissa tilanteissa että ennakoimattomissa, yllättävissä tilanteissa
- **Eilisen tilannekuva** (tilastot) sisältää jo tapahtuneet rikokset, häiriöt ja ongelmat, jotka edellyttävät järjestyksen tai turvallisuuden palauttavaa tai muuta ongelmia korjaavaa toimintaa tietyllä aikajänteellä.

Poliisille vahvistetaan tietojohdoisen ennalta estävän toiminnan strategia (**Toimenpide-esitys 4.**), jossa linjataan:

- tie koko hallinnon yhteiseen työnäkyyn siitä, mitä tietojohdoisella poliisitoiminnalla tarkoitetaan
- kaikissa poliisilaitoksissa ja poliisin valtakunnallisissa yksiköissä käytettävät operatiiviset johtamisvälineet
- päätösten muuttaminen operatiiviseksi toiminnaksi
- operatiivisen päätöksenteon ja toiminnan suunnittelu
- tulosten mittaaminen ja niiden sekä vaikuttavuuden arviointi

5.5 Poliisin kontaktipuhelin

Lähipoliisityötä tekevän poliisin henkilöstön taholta on tullut runsaasti viestiä siitä, että poliisin ja sen eri asiakastahojen väliseksi yhteydenpitokanavaksi tulisi perustaa puhelinpalvelu. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaisi väylää, jonka kautta asiakas tarvittaessa ohjattaisiin puhelinyhteyteen asiantuntevan poliisin henkilöstöön kuuluvan kanssa. Työryhmä esittää puhelinpalvelutoiminnan käynnistämisen selvittämistä. (**Toimenpide-esitys 5.**) Tässä yhteydessä tulisi tarkemmin selvittää myös mahdollisuus maksullisen palvelupuhelimen käyttöönottamisesta.

5.6 Sosiaalisen median käyttöönotto

Poliisihallituksen erikseen vahvistamassa sosiaalisen median ohjeessa määritellään, miten poliisilaitokset ryhtyvät toimimaan sosiaalisessa mediassa. Ohje on rakenteisiin keskittyvä, ei toiminnan sisältöön. Ohjeessa määritellään minimitaso, joka yksikön on vähintään täytettävä, kun toimintaan ryhdytään. Tärkeänä osana ohjetta on myös tietoturvallisuutta käsittelevä osio.

Lähipoliisistrategiassa määritellään miten lähipoliisitoimintaa tehdään sosiaalisessa mediassa. Sosiaalinen media tarjoaa erinomaisen väylän poliisin näkyvyyden lisäämiseen ja kansalaisten tavoittamiseen. Poliisin viestin tavoitavuus nousee aivan uudelle tasolle. Vuorovaikutus kansalaisten kanssa on myös reaaliaikaista. Myös näitä mahdollisuuksia on käytettävä tietojohdoisen poliisitoiminnan toteuttamiseksi.

Käytännössä lähipoliisitoiminta sosiaalisissa medioissa tarkoittaa sitä, että luodaan poliisiprofiileja erilaisiin internetin palveluihin ja osallistutaan poliisin toimintaan liittyviin keskusteluihin. Toiminta tehdään näkyvästi poliisin roolissa. Asiakkaita neuvotaan heidän kysymyksissään ja toteutetaan ennakoivaa tiedottamista.

Viranomaisyhteistyötä voidaan tehdä myös sosiaalisissa medioissa. Useilla muilla viranomaistahoilla on jo toimintaa sosiaalisissa medioissa. Yhteistyötä voidaan tehdä esim. osallistumalla toisen viranomaisen ylläpitämään tapahtumaan. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan yhteistyöhön voidaan ottaa mukaan myös ns. kolmannen sektorin toimijat.

Poliisin tiedottaminen liittyy myös sosiaaliseen mediaan. Mahdollisuudet kohdennettuun tiedottamiseen niin maantieteellisesti kuin kansalaisryhmittäin paranevat sosiaalisessa mediassa. Ennalta estävyys ja vuorovaikutteisuus korostuvat. Sosiaalisen median kautta poliisin ennalta estävä toiminta saa uuden työkalun, jolla voidaan vaikuttaa kohdeyleisöön.

Paikallispoliisin yksiköt ryhtyvät tekemään lähipoliisityötä sosiaalisessa mediassa. Toiminnan painopiste on paikallisessa ennaltaehkäisevässä turvallisuustyössä ja kansalaisten kohtaamisessa. Ennen toiminnan käynnistämistä järjestetään koulutus. **(Toimenpide-esitys 6.)**

5.7 Koulutus ja tutkimus

Hyvä poliisitoiminta perustuu työtä tekevän henkilöstön ammattitaitoon. Laadukkaan ja palvelualltiin osaamiseen varmistamiseksi poliisikoulutuksen tulee kaikilla tasoilla huolehtia lähipoliisitoiminnan tavoitteiden edistämisestä ja

sisäisestä markkinoinnista. Erityisen tärkeänä on pidettävä lähipoliisimaisen toiminta- ja ajattelutavan sisällyttämistä perus- ja johtamiskoulutukseen. Tässä yhteydessä tulee myös huomioida lähipoliisitehtävissä olevien kouluttaminen sosiaalisen median parissa työskentelemiseen. Tämän varmistamiseksi tulee lähipoliisityöryhmän tarkistaa opetussuunnitelmat ja tehdä esityksensä niiden täydentämisestä. **(Toimenpide-esitys 7.)**

Poliisiammattikorkeakoulun merkitys on tärkeä, paitsi valtakunnallisena kouluttajana myös ennalta estävään toimintaan liittyvän materiaalin tuottajana. Myös lähipoliisitoimintaa koskevaa tutkimusta tulee edistää ja hyödyntää koulutuksessa.

5.8 Kansalaisten tuki ja osallisuus

Kansalaisläheisyyden ylläpitäminen ja parantaminen edellyttää oikeiden keinojen ja toimintatapojen löytämistä. Tässä suhteessa on tärkeää, että ihmisten luottamus poliisin voidaan säilyttää nykyisellä korkealla tasolla.

Tärkeä osa lähipoliisityötä on se, että ihmiset saadaan kiinnostumaan oman ja lähiympäristönsä turvallisuuden ylläpitämisestä sekä ymmärtämään, että osa tätä turvallisuustyötä on heidän oma käyttäytymisensä ja varautumisensa.

5.9 Ulkomaisten toimintamallien hyödyntäminen

CoPPRA -käsikirja

Syksyllä 2010 on laajassa EU jäsenvaltioiden poliisiedustajien yhteistyössä valmistunut CoPPRa -käsikirja (Community policing preventing radicalisation & terrorism). Käsikirja kuvaa toimintamallin, jolla pyritään tekemään mahdolliseksi väkivaltaisen radikalisoitumisen ja terrorismin varhainen havaitseminen ja ennalta estäminen. Kuten käsikirjan nimikin kertoo, malli on lähipoliisin toimintamalli.

Arvioitaessa poliisin toimintamalleja New Yorkin, Madridin ja Lontoon terrori-iskujen jälkeen on varmistuttu perinteisten toimintamallien tarkistamisen tarpeesta.

Toimintamalli vahvistaa sitä tietoa mikä poliisillakin on kautta aikojen ollut paikallisten olosuhteiden ja ihmisten tuntemisen sekä näiden kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen merkityksestä. Se on yhtä käyttökelpoinen

pyrittäessä lähestymään ja ratkaisemaan oikeastaan minkä hyvänsä ilmiön esiintymistä ja esille nousua ennalta estävin toimenpitein. Näin malli on pikemminkin yleispätevä.

Muutamia poimintoja toimintamallin kuvauksista käsikirjassa:

Lähipoliisityö ei ole (erilaisten hankkeiden) tempukokoelma. Pikemmin se on päätöksentekoprosessien uudelleen arvioimista ja uudenlaisen kulttuurin luomista. Se on rakenteellinen strategia, joka mahdollisimman pitkälle antaa tärkeysjärjestysten määrittelyn ja niiden saavuttamiseksi tarpeellisten keinojen hahmottamisen ja valinnan kansalaisten ja heidän yhteisöissään toimivien poliisimiesten ratkaistaviksi.

Koska poliisi ei yksin voi ratkaista turvallisuuden kysymyksiä, keskeiseksi nousee kysymys siitä, miten poliisi on kytkeytynyt kansalaisten (eri perustein) muodostamiin yhteisöihin ja voi siellä vahvistaa, yhteistyössä kansalaisten kanssa ja näiden hyväksymiseen tukeutuen, edellytyksiään yhä parempaan palveluun.

Käsikirja luettelee eräitä sisältöjä em. edellytysten luomiseksi

- ole näkyvillä ja kansalaisten tavoitettavissa
- tunne kansalaiset ja toimi niin, että he tuntevat sinut
- reagoi yhteisön tarpeisiin
- kuuntele yhteisön huolia
- sitouta yhteisö ja sysää sitä toimintaan
- ota vastuu tekemisestäsi ja tekemisesi tuloksista

Näiden periaatteiden kääntäminen käytännön toimintastrategioiksi voi tarkoittaa mm.:

- maantieteellisten vastuualueiden järjestämistä ja vastuupoliisien nimeämistä niille
- selvästi läsnä olevien, näkyvien ja helposti lähestyttävien poliisien ja myös toimitilojen järjestämistä
- partiotoiminnan järjestämistä niin, että partiot eivät tee pelkästään hälytystehtäviä
- yhteisöjen sitouttamista
- ennalta estävän ja ongelmien ratkaisuun tähtäävän toiminnan korostamista
- yhdessä tekemisen toimintamallin korostamista
- poliisin kaikkien toimintalinjojen kytkemistä tähän työhön

Käsikirjassa muistutetaan, että lähipoliisitoiminnan sisällöt voivat vaihdella eri toimintaympäristöissä paljonkin; toisaalta tiettyjen periaatteiden ja sisältöjen tulisi olla läsnä kaikissa käytännön toteutuksissa.

Britannian Contest -strategia

Britanniassa vahvistettu (terrorismin torjunta) strategia. Strategian prevent -osuus perustuu vuorovaikutuksen ja luottamuksen rakentamiseen poliisin ja sen yhteistyökumppaneiden sekä yhteisöjen kesken (addressing communities, community based response). Keskeistä on vahvistaa yhteisöjen hyvinvointia ja vastustuskykyä (resilience).

Malli on hyvin yhtenäinen CoPPRA -käsikirjan mallin kanssa. Britannian malli on tietysti tärkeä myös sen takia, että sen soveltamisesta on jo saatavissa käytännön kokemuksia.

6 Strategian toimeenpanon seuranta ja lähipoliisitoiminnan sekä turvallisuusyhteistyön arviointi

Strategian toimeenpanon seurannan tulee tapahtua poliisin tulohjausjärjestelmän puitteissa. Lähipoliisitoiminnalle vuosittain poliisin avainprosesseittain asetettujen konkreettisten tavoitteiden toteutumista tulee arvioida poliisin tuloksellisuuden arviointijärjestelmän osana. **(Toimenpideesitys 8.)**

Tämän lisäksi seuranta ja arviointia tulee toteuttaa lähipoliisiseminaarien ja lähipoliisityöryhmän työn yhteydessä. Työryhmän tulee esittää Poliisihallitukselle vuosittain oma seuranta- ja vaikuttavuusarvioraporttinsa. Arvioinnin tulee sisältää poliisin tulostietojärjestelmästä saatavien tunnuslukutietojen lisäksi myös poliisin yksiköiltä kerättävään toteumatietoon perustuvaa sanallista arviointia. **(Toimenpideesitys 9.)**

Toiminnan vaikuttavuuden osalta tietoa saadaan myös poliisin turvallisuuskyselyjen kautta. Kyselyt on syytä kohdistaa väestöön nykyistä kattavammin, jotta palautetta saadaan aivan paikallistasolta ja myös harvaan asutuilta alueilta. **(Toimenpideesitys 10.)**

Luottamus poliisiin on yksi tärkeimmistä poliisitoiminnan kansalaisläheisyyttä ja vaikuttavuutta kuvaavista mittareista. Tämä elementti on syytä edelleen sisällyttää poliisin turvallisuuskyselyihin ja muihin laajempiin arviointeihin

Poliisin vuosikertomukseen tulee sisällyttää omana kohtanaan lähipoliisitoiminta ja sen vaikuttavuusarvio. Tämä on tärkeää hallinnon sisäisen näkyvyyden ja toiminnan arvostuksen osoituksena. On huomattava myös, että kysymys on yhdestä länsimaisten poliisiorganisaatioiden keskeisimmistä toimintastrategioista ja yhä enemmän myös EU:n yhteisten linjausten toteuttamisesta. **(Toimenpideesitys 11.)**

Lähipoliisitoiminnan onnistumisen ja vaikuttavuuden arviointi liittyy myös poliisin paikalliseen vastuuseen. Vastuu kattaa kaiken poliisin toimintaympäristöön kuuluvan - niin alueella pysyvästi asuvat kuin tilapäisesti oleskelevatkin. Kansalaisläheisyyden toteutumista edistää poliisin toiminnan avoimuus, läpinäkyvyys ja vuorovaikutteisuus. Paikallinen vastuu konkretisoituu myös, kun paikalliset tai alueelliset turvallisuussuunnitelmat hyväksytään kunnissa valtuustokausittain ja niiden toteutumista seurataan vuosittain valmisteltavien raporttien muodossa.

7 Kirjallisuus ja muut lähteet

- Blair, Ian (2006): Cmsr's Urban Age Summit Speech 12.11.2006.
<http://cms.met.police.uk/news>.
- Community policing preventing radicalisation & terrorism -käsikirja International Competitiveness through Security. WEF Comparisons. Keskuskauppakamarin julkaisu, 2003.
- Salmi, Satu (2006): Seen A Cop Lately? Turun yliopisto, Psykologian laitos. Suomi - Euroopan turvallisin maa? Tutkimus suomalaisten turvallisuuskäsityksistä. Poliisin ylijohdon julkaisusarja 7/2009.
- Vaikuta varhain – Poliisin hyvät käytännöt varhaisen puuttumisen alueella. (2006) Poliisin ylijohdon julkaisu 10/2006.
- Virta, Sirpa (2002): Turvallisuussuunnitelmat 2001 – arviointiraportti. Sisäasiainministeriön poliisiosaston julkaisu.
- Virta, Sirpa ed. (2004): Moving forward with community policing in Europe – sharing and developing good practices. University of Tampere, Security Management. Publications 8/2004.
- Virta, Sirpa (2005): Tavoitteena turvallisuus. Poliisin strategisen johtamisen haasteita.
- Tampereen yliopisto, turvallisuushallinto. Julkaisu 10/2005.
- Virta, Sirpa (2005): Community Policing –hakusana. Teoksessa The Sage Dictionary of Criminology. Sage, Lontoo.
- Virta, Sirpa (2006): Turvallisuustieto ja poliisin muuttuva rooli. Teoksessa Rantala & Virta toim. Tieto – mahdollisuus, uhka vai turva? Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita 47.
- Virta, Sirpa (2008). Policing meets new challenges. Preventing radicalization and recruitment. University of Tampere, Police College of Finland and CEPOL. University of Tampere Press.

8 Liite

Lähipoliisistrategian toimeenpanosuunnitelma ja arviointi

Laaditaan erikseen lähipoliisityöryhmän ohjauksessa. (liite 1)
Esimerkkinä toimenpide x

Paikallispoliisin yksiköt ryhtyvät toimimaan sosiaalisessa mediassa. Toiminnan painopiste on paikallisessa ennalta ehkäisevässä turvallisuustyössä. Ennen toiminnan käynnistämistä järjestetään koulutus.

Vastuutahot: POHA, poliisilaitokset, POLAMK

- Seuranta: toteumaa arvioidaan vuosittain. Arvioinnin kriteerejä ovat:
- onnistuminen turvallisuuden tunteen tuottamisessa (lähde: Poliisibarometri)
- kansalaisten luottamus poliisiin (lähde: Poliisibarometri)
- kansalaiskontaktien määrä sosiaalisen median sovelluksissa (lähde: sosiaalisen median sovellusten tiedot)
- käytetty työaika (lähde: työajan seuranta)

1. Strategisten tavoitteiden toteuman arviointi

- Turvallisuuden tuottaminen
- Poliisin kansalaisläheisyyden edistäminen
- Yhteistyön kehittäminen viranomaisten ja kolmannen sektorin ja kansalaisryhmien kanssa
- Tietojohtoinen poliisitoiminta
- Nopea reagointi

2. Yksittäisten toimenpiteiden arviointi

Toimenpiteiden tilanne havainnollistettu seuraavilla sivuilla alla olevien liikennevalojen mukaisesti:

